

Building Bridges in Bruges

DEPARTEMENT KIND

Actief Brugge Connecteren

**MET DE STAD ALS VLIEGWIEL EN
DE SCHOOL ALS DRAAISCHIJF**

Inhoud

1. Voorwoord	3
2. Wie zijn de auteurs van deze tekst (in alfabetische volgorde)	4
3. Het concept 'Brede School' - algemeen	5
4. Situering & historiek in Brugge	6
5. Onderzoeksvragen en werkwijze	7
6. Wat was de aanleiding om in het Erasmus+-project (B&B-B) te stappen?	9
7. Waartoe zouden we Brede School organiseren in Brugge?	10
8. Wat zijn goede credo's om een Brede-Schoolwerking te verwezenlijken?	11
9. Gevaren en valkuilen	17
10. Vijf adviezen die kansen creëren voor elk kind	18
11. Een simulatie - Brugge Actief Connecteren	21
12. Financiële implicaties bij de realisatie Brede School	23
13. Slot	24
Bijlage 1: Scholen en kinderopvang in Brugge	25
Bijlage 2: ABC-model Amersfoort	29
Bijlage 3: Kijkwijzer	33

Brede School in Brugge

Brede school werd doorheen de tijd en ook nu nog door zowel academici, beleidsmakers als professionals verschillend ingevuld. Maar in grote lijnen gaat het om een duurzame samenwerking tussen verschillende beleidsniveaus en professionals die met kinderen en jongeren bezig zijn om voor hen maximale ontwikkelingskansen te creëren, met een specifieke zorg voor kinderen/jongeren in kwetsbare situaties.

Brede school is zowel theoretisch als in de praktijk niet nieuw. In Europa is het ontstaan in Groot-Brittannië en Zweden. In het midden van de jaren negentig van de vorige eeuw kreeg het voor het eerst vorm in Nederland. En rond de eeuwwisseling vond de term 'Brede School' ook haar weg naar Vlaanderen en Brussel. Al vrij snel werd het opgepikt door het Vlaamse beleid. Zo was er gedurende een paar jaar een inter-kabinetten-werkgroep (IKW). Het doel was om tot een gedeelde visie en beleidsaanpak te komen. Geleidelijk is de interesse voor Brede School bij de Vlaamse overheid weggedeemsterd. Op dit moment is het – jammer genoeg – helemaal geen prioriteit van de Vlaamse overheid.

Maar – zoals bij heel wat andere zaken rond onderwijs en ontwikkeling van kinderen/jongeren – het werd en wordt sterk opgepikt en in beleid en praktijk vormgegeven op het lokale niveau, vaak in samenwerking met academische partners. Denk maar aan het Brede-schoolbeleid van Brussel, Gent en andere Vlaamse steden en gemeenten. De kracht van verandering; de aandacht voor gelijke kansen voor kinderen/jongeren is al sinds enkele jaren verschoven van het sub-nationale naar het lokale niveau, met heel wat 'bottom-up' en 'grassroots' (beleids)acties.

En sinds enkele jaren ook door de stad Brugge. Dit rapport is daar een krachtig bewijs van. De conceptuele weg die Brugge bewandelt, is dat het ontwikkelen/leren van kinderen en jongeren zich niet in gescheiden subsystemen zoals school, vrije tijd of thuis afspeelt. Formeel, niet-formeel en informeel leren kunnen en mogen we niet van elkaar worden gescheiden. Zo functioneert een kind of jongere als psychosociaal leer- en nieuwsgierig wezen niet. De verschillende maatschappelijke domeinen waarin kinderen/jongeren ontwikkelen mogen we ook niet enkel als complementair beschouwen. Want dan dreigen ze als gescheiden, elkaar aanvullend te blijven. En zo laten we het enkel aan het kind of de jongere over om verbanden te leggen tussen de op verschillende plekken verworven competenties. Dat is goed maar het is onze taak om die processen te faciliteren en te versterken, om inclusieve leef- en leerwerelden te creëren.

En hier wil de stad Brugge en al haar actoren binnen de stad maximale ontwikkelingskansen geven aan alle kinderen en jongeren, er samen werk van maken.

Dit rapport is daar een belangrijke mijlpaal en concreet instrument bij.

Proficiat en succes!

Prof. Dr. Piet Van Avermaet
Directeur Steunpunt Diversiteit en Leren
Universiteit Gent

1. Brede-Schoolproject

Met het finaliseren van deze tekst willen we een aanzet geven tot een concrete implementatie van de Brede School in Brugge. De tekst reikt handvatten en adviezen aan om gelijke kansen te optimaliseren. Hiermee willen we de kloof tussen onderwijs, opvang, de sociaal-culturele gemeenschap in al haar facetten en geledingen en de (lokale) overheden dichten. Verder willen we inspelen op de noden van de scholen om samenwerkingsverbanden op te richten met spelers uit de lokale gemeenschap.

We benadrukken hoe belangrijk het is om te werken vanuit noden van de partners die met kinderen werken. In deze context wijzen we op het belang van 'nood-gericht' werken. Er wordt met andere woorden gewerkt vanuit de vraag.

Tijdens ons nationaal en internationaal onderzoek naar 'breed onderwijs' ontmoetten we heel wat goede praktijken die Brugge kunnen inspireren om haar eigen onderwijs 'breed' te organiseren. Verder schetsen we de financiële en administratieve implicaties die bij het uitwerken van een Brede-Schoolwerking komen kijken. Met andere woorden, wat is het kostenplaatje en hoe krijgen we het bestierd?

2. Wie zijn de auteurs van deze tekst (in alfabetische volgorde)

- Eddy Boutens – Ere-schooldirecteur Stedelijk Basisonderwijs
- Chris Deloof – Onderwijsdeskundige Flankerend Onderwijsbeleid Brugge
- Koen Mattheeuws – Steunpunt Diversiteit & leren, UGent
- Björn Meurice – Diensthoofd Buitenschoolse Kinderopvang Mariawende
- Foeke Mouton – Kwaliteits- en Brede-Schoolcoördinator, Freinet Kindcentrum De Tandem

3. Het concept 'Brede School' – algemeen

Een Brede School is een samenwerkingsverband tussen verschillende sectoren, waaronder een of meerdere scholen, die samenwerken aan een brede leer- en leefomgeving in de vrije tijd en op school. Het doel is het creëren van maximale ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren.

Álle kinderen en jongeren hebben recht op een maximale ontwikkeling, maar niet alle kinderen en jongeren krijgen daartoe evenveel mogelijkheden. Kinderen en jongeren wiens ontwikkelingskansen beperkt zijn, verdienen onze bijzondere aandacht.

In een samenleving waarin sociale ongelijkheid speelt, kunnen Brede Scholen een belangrijke hefboom vormen in het realiseren van gelijke ontwikkelingskansen. Het verkleinen (van mechanismen) van achterstand en achterstelling kan niet aan één enkele maatschappelijke actor worden toegeschreven. De complexiteit van sociale ongelijkheid vraagt een integrale aanpak. De samenwerkingsverbanden die door een Brede School worden gestimuleerd, kunnen hier een cruciale rol in spelen.

Scholen en organisaties worden geconfronteerd met een toenemende diversiteit op etnisch, sociaal, cultureel, ... vlak. Omwille van een continu veranderende maatschappij ervaren we haar als meer en meer complex. Wijken, scholen, kinderopvang, jeugdhuisen, ... worden in een lokale context geconfronteerd met specifieke problemen waarop ze niet elk individueel een antwoord kunnen bieden. De draagkracht van organisaties en scholen komt bijgevolg sterk onder druk te staan. Wat op school gebeurt, kunnen we niet los zien van familie, gemeenschap en buurt.

Samenwerkingsverbanden vormen kan daarop een antwoord bieden. Dit blijkt meer en meer belangrijk te zijn. De maatschappelijke (vaak grootstedelijke) context is enorm ingewikkeld. Die complexiteit maakt het nodig om vanuit verschillende invalshoeken samen te werken en zo uitdagingen in de samenleving aan te gaan. Door samenwerking worden problemen efficiënter, meer economisch rendabel en effectiever aangepakt. Sociale ongelijkheid en achterstelling aanpakken situeert zich immers op verschillende terreinen die elkaar raken: onderwijs, kinderopvang, welzijn, gezondheid, sport, cultuur, ...

Omdat elke stad anders is, elke wijk haar eigenheid heeft en er in elke buurt andere partners te vinden zijn, is geen enkele Brede School gelijk. Als we een maximaal rendement willen halen uit die samenwerkingsverbanden, moeten we op zoek durven gaan naar een unieke mix aan partners en de meerwaarde die zij kunnen bieden aan de kinderen en jongeren. Voorbeelden uit andere steden en gemeenten kunnen ons inspireren,

maar om in Brugge een kwalitatieve Brede-Schoolwerking op touw te zetten, moeten we in de Brugse context aan de slag met de hoofdbestanddelen (diversiteit, verbindingen en participatie) en vooral durven pionieren in functie van het kind en de jongere.

4. Situering & historiek in Brugge

In 2015 kwam een ouder van twee kinderen via een oproep vanuit het burgerplatform 'De toekomst van Brugge' met het voorstel om rond het idee van de 'Brede School' naschoolse initiatieven te ontwikkelen met de sociaal-culturele lokale gemeenschap als belangrijkste partner. Daarbij mikte men vooral op school- en netoverschrijdende samenwerking, slim ruimtegebruik en laagdrempelige financiële toegankelijkheid voor iedereen. Het ging dan vooral om contacten met verschillende aanbieders van naschoolse activiteiten zoals sportclubs, vzw's, buurtbewoners, ondernemers, deeltijds kunstonderwijs en zo meer.

In mei 2016 werd een pilootproject voorgesteld met GO! Freinetschool De Tandem, Stedelijke basisschool De Triangel en Vrije basisschool Sint-Lodewijkcollege Spoorwegstraat als pioniers. De Stad Brugge engageerde zich om het project financieel te ondersteunen. De regisseur Flankerend Onderwijsbeleid was van bij de aanvang betrokken bij de uitbouw van het Brede-Schooltraject in Brugge en nam hierbij een coördinerende rol op.

In de jaren die volgden, deinde het aantal scholen dat deelnam aan het project stelselmatig uit zodanig dat alle deelgemeenten en de binnenstad gebruik konden maken van het naschoolse aanbod georganiseerd door de deelnemende scholen.

In het schooljaar 2017-2018 breidde het project uit van drie naar zes scholen en in 2018-2019 naar tien scholen, waarbij de focus vooral lag op het aan boord halen van scholen in Brugge-Noord en Brugge-Centrum. Met de tijd evolueerde het inzicht dat het organiseren van breed onderwijs veel meer kan en moet zijn dan enkel het organiseren van naschoolse activiteiten en het delen van infrastructuur. Via voortschrijdende inzichten werd duidelijk dat de focus niet enkel op scholen (onderwijs) kon liggen, maar dat ook de sector (buitenschoolse) kinderopvang een belangrijke partner is in het verhaal.

Vervolgens richtten we een samenwerkingsovereenkomst op met als deelnemende partners het Flankerend Onderwijsbeleid Stad Brugge, GO! Freinet kindcentrum De Tandem, GO! Basisschool De Springplank, Stedelijk Onderwijs Brugge, Vrije Basisschool Mozaïek, Vrije Basisschool Sint-Lodewijkcollege Spoorwegstraat, GO! Freinet Context, Vrije Basisschool De Zessprong en Kinderopvang Mariawende.

In de loop van het project sloot het Steunpunt Diversiteit en Leren (UGent) aan ter ondersteuning.

Deze samenwerking had als doel om via een Erasmus+-project op zoek te gaan naar goede praktijkvoorbeelden in binnen- en buitenland. Het project kreeg de naam 'Bruggen Bouwen in Brugge', afgekort B&B-B of in haar internationale vorm als 'Building Bridges in Bruges'. Vanaf 2020 trok deze² samenwerking op verkennend en vergelijkend onderzoek naar Rotterdam, Antwerpen, Brussel, Gent, Lokeren, Almere, Den Haag, Lissabon, Utrecht en Amersfoort om zicht te krijgen op werkende Brede-Schoolmodellen.

Tijdens het doorlopen traject werd vanuit de overheid het nieuw decreet Buitenschoolse Opvang en Activiteiten voorgesteld. Hierin streeft men naar een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten voor alle kinderen en gezinnen. Hiervoor is samenwerking nodig tussen relevante actoren (onderwijs, welzijn, jeugd, cultuur, sport, ...) met als doel om kinderen maximale ontwikkelingskansen te bieden, gezinnen de mogelijkheid te geven om vlot(ter) gezin en arbeid te combineren en dit alles voor iedereen toegankelijk en betaalbaar te maken/houden. Aangezien er veel overlappingen zijn met een Brede-Schoolwerking, zagen we het als een kans/must om dit ook te betrekken in het Brede-Schoolverhaal.

5. Onderzoeksvragen en werkwijze

Toen het project gelanceerd werd om het Brede-Schoolverhaal in Brugge te introduceren, ontstond het idee om een kijkwijzer samen te stellen. Die dient als handleiding/raamwerk voor het ontwikkelen van een Brede-Schoolbeleid in Brugge. De kijkwijzer moest a.h.w. de bril worden waardoor de onderzoekers bij elk bezoek zouden kijken. Om die kijkwijzer vorm te geven, formuleerden we in eerste instantie deze onderzoeksvragen.

5.1. Onderzoeksvragen

- Hoe kan Brede School mee een antwoord geven bij het omgaan met diversiteit in scholen?
- Hoe kunnen we via Brede school gelijke onderwijskansen bevorderen en stimuleren?
- Hoe kunnen we een visie en missie opstellen voor het Brede-Schoolproject in Brugge?
- Hoe kan de Stad een ondersteunende regierol opnemen binnen het netoverschrijdende Brede-Schoolverhaal?
- Hoe kunnen we de link leggen vanuit de school naar buurt en thuissituatie?
- Hoe kunnen we leerkrachten versterken in het werken binnen een Brede-Schoolwerking?
- Hoe kan Brede School bijdragen tot het bereiken van ontwikkelingsdoelen en eindtermen bij kinderen van 2,5 tot 12 jaar?
- Hoe kunnen we via Brede School anticiperen op de nieuwe regelgeving omtrent opvang en vrije tijd van schoolgaande kinderen?

Aanvullende onderzoeksvragen

- Hoe kan Brede School mee tegemoetkomen aan het lerarentekort in basisscholen?
- Hoe kunnen de lerarenopleidingen via Brede School inzetten op het versterken van leraren?

5.2. Werkwijze

Er werd een stuurgroep opgericht die op regelmatige basis zou samenkomen voor de follow-up van de bevindingen met een model om de continue verbetering en vernieuwing in een organisatie te sturen, het principe van PDCA (plan-do-check-act).

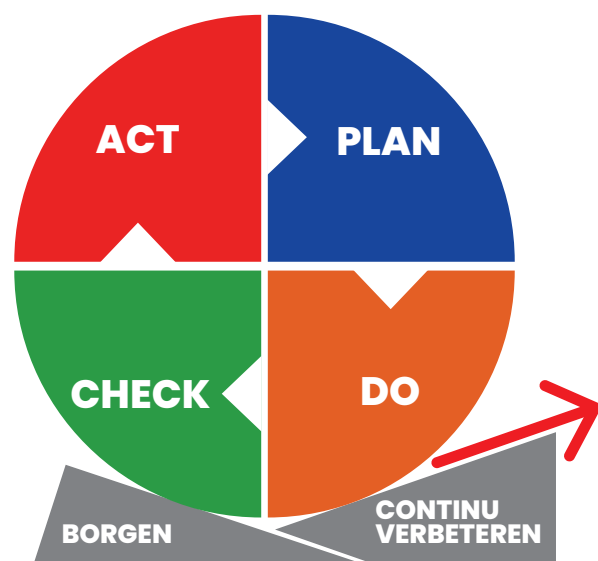
Vanuit de Stad Brugge kwam het engagement om de scholen/participanten te ondersteunen bij de praktische voorbereidingen.

De regisseur Flankerend Onderwijsbeleid kreeg het mandaat voor de inschrijvingen van cursussen, organisatie van job-shadowing en studiereizen. Ze bewaakte ook het financiële luik van het project.

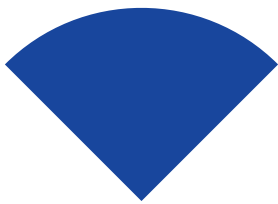
Tussen de stad en de andere consortiumpartners werd een partnerovereenkomst gerealiseerd.

Binnen een digitaal platform werden naast de financiële ook de inhoudelijke documenten samen bewerkt en gedeeld.

Met de PDCA-cyclus als leidraad werd steeds meer helder hoe we ons onderzoek systematiek konden geven.

Pdca-cirkel voor kwaliteitsverbetering (het model van Deming, 1986)

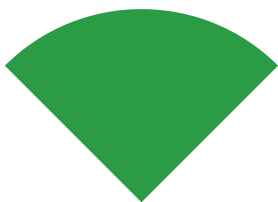
Onder PLAN kwam de opmaak van kijkwijzer en leervragen.

- Binnen de kijkwijzer worden duidelijke doelen omschreven en aan de scholen en organisaties waarmee we willen samenwerken gebriefd.
- De eerder opgemaakte SWOT-analyse gebruiken we als basis om de noden, doelstellingen en onderzoeksvragen te formuleren.
- Deze SWOT leggen we aan de stuurgroep voor i.f.v. analyse en update.
- Deze kijkwijzer stemmen we af met de ontvangende scholen en organisaties.

Onder DO werd vastgelegd hoe deze kijkwijzer zou aangewend worden.

- Doorheen het B&B-B-project bezoeken we diverse locaties in binnen- en buitenland.
- Voor ieder van deze bezoeken passen we de kijkwijzer aan afhankelijk van de lokale sterktes, troeven en aanbod van de ontvangende scholen en organisaties.
- We bezorgen de kijkwijzer vooraf aan de ontvangende scholen en organisaties.
- De terugkoppeling hierop dient als basis voor de opmaak van een programma op maat.

Onder CHECK werd de reflecterende poot van het onderzoek geïnstalleerd.

- Na ieder bezoek maken we via een eigen ontwikkeld project-evaluatieformulier een evaluatie op, dit in functie van de interne kwaliteitsbewaking. Dit is een toetskader voor de kijkwijzer en dient ook als input van de finalisering van het blauwdruk model Brede School in het einddocument.

Bij ACT werd het idee om een allesomvattend rapport met conclusies en adviezen te publiceren als leidraad voor het Brugse stadsbestuur.

- De input moet dienen voor het uitschrijven van verschillende modellen/blauwdrukken haalbaar voor de verschillende actoren binnen de stedelijke context.
- De leden van het samenwerkingsverband nemen zelf contact op met verschillende partners die (sterk) bezig zijn met de implementatie van de Brede School.
- Er worden beleidsaanbevelingen geformuleerd als basis van een gedragen visie voor zowel lokale beleidsmakers als beleidsmakers van de betrokken scholen en de onderwijsnetten waaronder ze ressorteren.
- De beleidsaanbevelingen vormen de basis voor een verdere uitrol en implementatie van het Brede-Schoolconcept in Brugge.

6. Wat was de aanleiding om in het Erasmus+-project (B&B-B) te stappen?

Drie noden waren de aanleiding om in een Erasmus+-project te stappen:

- Nood aan inspiratie voor visievorming rond het realiseren van Brede School.
- Nood aan inspiratie voor het realiseren van duidelijke modellen van Brede School die bijdragen tot een rijkere leeromgeving voor de kinderen.
- Nood aan expertise/input over hoe Stad Brugge de ondersteunende rol binnen het Brede-Schoolverhaal in Brugge kan invullen, vanuit de verwachtingen van de scholen en de mogelijkheden van de Stad.

6.1. Algemene doelstellingen:

1. De uitbouw en organisatie van Brede Scholen in de regio Brugge faciliteren en optimaliseren.
2. Gelijke onderwijskansen creëren ondersteund door een coherent beleid van de stad Brugge.

6.2. Doelstelling van de werkgroep Brede School:

Ontwikkeling van een netoverschrijdend lerend netwerk gebaseerd op volgende pijlers:

- Infrastructuur
- Organisatie van activiteiten
- Inzet op nieuwe vaardigheden
- Inzet op burgerschap
- Versterken van onderwijs

6.3. Doelstellingen voor de scholen:

1. Een eigen visie ontwikkelen op Brede School en de meerwaarde ervan voor de (gelijke) ontwikkelingskansen van kinderen.
2. Zicht krijgen op de impact van het ontwikkelen van Brede School op school i.f.v.:
 - Personeelsbeleid
 - Financieel beleid
 - Logistiek beleid (infrastructuur)
 - Communicatiebeleid
 - GOK-beleid
3. Een netwerk uitbouwen met de buurt, de omgeving.
4. Een rijkere leer- en leefomgeving uitbouwen voor kinderen en volwassenen.

6.4. Doelstellingen voor de lokale overheid: (de stad Brugge)

1. Een verbindende stad zijn door het faciliteren van samenwerkingsverbanden.
2. Inventariseren van beschikbare infrastructuur.
3. Expertise opdoen bij andere steden om alle beleidsdomeinen te betrekken in de BS en hun interne werking afstemmen i.f.v. van BS.
4. Scholen laten fungeren als verbindende instantie van de buurt.
5. Zorg dragen voor een ondersteunend kader bij de uitwerken van een Brede-Schoolbeleid in de vorm van een deskundig bemande dienst Brede School/Flankerend Onderwijsbeleid.

7. Waartoe zouden we Brede School organiseren in Brugge?

We willen de ontwikkeling en de algemene visie van het concept 'Brede School' in de Brugse context realiseren. Daarbij starten we vanuit het eigen DNA van de school, haar schoolvisie en inbedding in de lokale omgeving en context om van hieruit een model uit te kiezen en een stappenplan te ontwikkelen voor implementatie.

De meerwaarde van Brede School situeert zich op verschillende niveaus en komt zo tegemoet aan verschillende actuele noden in de Brugse context.

1. Kinderen en jongeren

- Versterken van leer- en leefomgeving: een groter aanbod creëren;
- Bestaand aanbod (financieel) faciliteren ;
- Ontwikkelingskansen verhogen;
- Gelijke kansen optimaliseren;
- Diversiteit optimaliseren;
- Leer- en ontwikkelingsachterstanden verkleinen.

2. Ouders, buurtbewoners, lokale gemeenschap

- Drempelverlagend participeren aan (buitenschoolse) activiteiten;
- Herstellen of versterken van het sociaal weefsel van de buurt;
- Versterken van kwetsbare ouders op sociaal vlak door een rol op te nemen in de Brede-Schoolwerking;
- Participeren bij het wegwerken van leer- en ontwikkelingsachterstanden van kinderen.

3. Brede-schoolorganisaties

- Handvatten aanreiken om beter te kunnen omgaan met gezinnen in een kwetsbare positie;
- Verstevigen van band tussen kinderen onderling en tussen organisaties en kinderen;
- Uitwisseling expertise school- en organisatie-overschrijdend;
- Brede-School-organisaties tot kloppend hart van de buurt maken;
- Verruimen van leerkansen aan de hand van activiteiten georganiseerd door vaste partners en externe organisaties.

4. Professionals

- Brede School aangrijpen als instrument bij het wegwerken van leer- en ontwikkelingsachterstanden;
- Gedragen en structurele samenwerking tussen elke betrokken professional in functie van ontwikkeling van alle kinderen (samen-verhaal i.p.v. wij-zij-verhaal);
- Het gevoel bij iedere betrokken professional versterken dat we met meer mensen naar eenzelfde doel toewerken;
- Transversale uitwisseling van expertise;
- Mentaliteitsverandering t.o.v. Brede School.

5. Lokaal bestuur

- Interne afstemming en samenwerking van beleidsdomeinen (vb. Onderwijs, Welzijn, Preventie, Sport, Cultuur, ... etc.);
- Door het versterken van het sociaal weefsel van de verschillende buurten een warme stad tot stand laten komen;
- Subsidiar faciliteren van Brede School als instrument bij het wegwerken van ontwikkelingsachterstanden.

8. Wat zijn goede credo's om een Brede-Schoolwerking te verwezenlijken?

8.1. De drie W's: Wat is de Wenselijkheid, Werkelijkheid en Werkbaarheid?

Veel van de credo's die hieronder volgen, kunnen we terugbrengen naar de zgn. drie W's. Door deze steeds als toetssteen en kompas te gebruiken, is het voor iedereen doorlopend duidelijk waartoe we doen wat we doen, en hoe we het best doen.

- **Wenselijkheid:** Elk kind, ongeacht de leefsituatie, krijgt maximale ontwikkelings- en ontplooiingskansen. Dit belang primeert altijd. Het persoonlijk belang en organisatiebelangen spelen uiteraard een rol. We moeten met alle belangen rekening houden, maar de wenselijkheid blijft voorop staan.
- **Werkelijkheid:** Vanuit de fundamentele vraag of we op vandaag voor elk kind het goede doen, krijgen we zicht op de werkelijkheid. In realiteit zien we dat veel mensen en organisaties die ontwikkelings- en ontplooiingskansen mogelijk willen maken. Ondanks de goede wil van alle partijen lopen we op vlak van afstemming, samenwerking en regelgeving soms vast. Om deze hindernissen te overwinnen, focussen we best op de realiteit voor het kind en de noden dat het op vandaag heeft.
- **Werkbaarheid:** De mindset verschuift naar een nauwere samenwerking en gedeelde belangen. We willen niet meer louter denken vanuit de eigen organisatie maar zijn eerder gericht op een groter geheel (het kind). Ook wanneer alle partijen de neuzen in dezelfde richting hebben, botsen we op limieten omwille van regelgeving, verzuiling, financiën. Vanuit die realiteit moeten we met alle partners nagaan wat de volgende werkbare stap is. Zo koppelen we ambitie aan realiteitszin.

Adrie Groot van de vereniging voor Kindcentra (NL) begeleidde ontwikkelingsprocessen in verschillende steden en gemeenten en stelt "Het kindcentrum moet zowel de vindplaats als de werkplaats zijn." Dat betekent dat we de expertise moeten invliegen in plaats dat het kind naar de expertise vliegt. Hoe krijgen we de middelen en de mensen zo dicht mogelijk bij de werkvloer? Dat is een essentiële vraag. Om die te beantwoorden zijn de 3 W's ontzettend belangrijk.

8.2. Plaats het kind centraal

Hoe borgen we de ontwikkelingskansen voor elk kind? Die vraag is de kern van wat we via Brede School willen verwezenlijken. Vandaar dat we bij elke stap, hoe klein of hoe groot die ook is, het kind centraal willen stellen. Het is a.h.w. de bril waardoor we onze langetermijndoelstelling blijvend voor ogen willen houden.

Uit onze interviews leerden we dat sommige organisaties het kind bijna letterlijk centraal zetten. Bij elke bijeenkomst van het overkoepelend IKC-overleg (Integraal KindCentrum) zet men een stoeltje van een kleuter in het midden van de vergaderruimte. Bij elke stap of beslissing stelt men zichzelf de vraag: "Hoe wordt het kind hier beter van?".

8.3. Brede-Schoolwerk = maatwerk

Geen enkele werking van een Brede School of IKC is gelijk aan de andere. Elke school is anders en heeft specifieke burens. Elke buurt heeft haar eigenheid. Elke wijk heeft troeven en mist dan weer andere zaken. Iedere context is dus verschillend en biedt een uniek stel kansen om te benutten ten voordele van het kind. Dat stellen we vast als we een kijkje nemen op www.bredeschool.org. Een goede praktijk kan altijd inspireren, maar zaken klakkeloos overnemen, werkt zelden. Ga daarom op zoek naar die unieke match en onderdruk de neiging om copy-paste toe te passen. Dat er geen eenduidig recept is, kan sommigen ontmoedigen. Het feit dat de partners in een bepaalde wijk hun eigen authentiek verhaal kunnen schrijven, geeft juist 'goesting' waardoor de slaagkansen groeien.

Projecten die het meest succes hadden, zijn vaak diegene die het best geënt waren op de lokale situatie. Zo zien we fietsprojecten in Brusselse wijken, zingende postbodes die schooltaken en -nieuws brengen tijdens corona, een badmintonteam met uitsluitend wijkbewoners en ouders van de school, etc. Eenvoudige voorbeelden die kunnen inspireren, maar die omwille van de eigenheid van de buurt niet in aanmerking komen voor een klakkeloze copy-paste.

8.4. Benoem de eigen belangen

Uit de ervaringen van andere steden leren we dat het niet benoemen van de eigen belangen vaak roet in het eten gooit. Als een school, een kinderopvangcentrum of een partner samen zoekt naar een verbeterde/aangepaste samenwerking is het onvermijdelijk dat de belangen van de verschillende betrokkenen opspelen. De zaken komen immers in beweging. Op dat moment is het juist goed om elkaars belangen eerlijk en open te benoemen. Zeker als we tot een duurzame en bevredigende samenwerking willen komen. Door openlijk belangen, risico's, gevoeligheden te benoemen, zien alle partijen wat er speelt en kan iedereen daar rekening mee houden. Door open kaart te spelen, brengen we de zaken tot zijn reële proporties. In het allerbeste geval spotten partners gezamenlijke belangen of win-win situaties. En dit alles met het belang van het kind als leidraad.

“We beginnen het verhaal niet met wij-zij, maar met ons.” Zo benoemen de mensen van een school en een kinderopvang uit Amersfoort hun intenties. Deze partners zochten naar een manier om hun financiering te centraliseren op een manier dat geen van beide partijen er nadeel van ondervindt. Integendeel, door te werken vanuit een gezamenlijke budgettering ontstaan er meer mogelijkheden, voor het kind.

8.5. De rol van de stad afbakenen: mediator, facilitator, regulator

In het kort gezegd: het zijn de scholen en de verschillende partners die de Brede-Schoolwerking uitvoeren. De stad zorgt ervoor dat zij dit kunnen realiseren. Daartoe neemt de Stad drie rollen op.

De mediator: De stad als bemiddelaar

Scholen en partners vinden elkaar niet altijd vanzelf. En eens ze elkaar gevonden hebben, is het soms zoeken naar een evenwichtige samenwerking. De medewerkers van de Stad kunnen hier de rol van mediator opnemen. Als derde partij zijn zij zich bewust van de belangen van beide partijen, maar blijven ze gericht op het centrale belang. De mediator stroomlijnt de communicatie tussen de partijen en mikt op de gedeelde belangen en het centrale doel.

De facilitator: De Stad als creator van (rand)voorwaarden

De Brede-Schoolcoördinatoren kunnen vanuit de Stad diverse acties ondernemen om de Brede-Schoolambities van de partners te faciliteren: mensen samenbrengen, partners polsen, projecten ondersteunen, diverse stedelijke diensten betrekken, subsidiekanalen benutten, etc. Het zijn maar enkele voorbeelden van hoe we als Stad het pad kunnen effenen voor de partners die het Brede-Schoolverhaal elke dag waarmaken.

De regulator: De stad overschouwt het geheel en bewaakt de afspraken

De stad staat mee in voor het regelgevend kader van waaruit we ons Brede-Schoolbeleid organiseren. We bepalen het kader niet, dat doen de partners, maar we onderkennen het belang van zo'n kader. De stad bewaakt of het kader gerespecteerd wordt, zorgt er mee voor dat er een duidelijke regelgeving komt van waaruit de verschillende projecten optimaal kunnen werken en bepaalt samen met de partners een na te streven benchmark. Opgelet voor de semantische verwarring dus: een 'regulator' is niet degene die zelf de regels opstelt.

Baken deze mediërende, faciliterende en regulerende rol van de stad van meet af aan goed af. Zij maakt het anderen mogelijk om het eigen wijk- of buurtgerichte verhaal te schrijven. De Stad maakt verschillende spelers bewust van de kansen die zich voordoen, brengt partners bijeen om te sensibiliseren en denkprocessen te activeren. De Stad stelt haar expertise ter beschikking in de zoektocht naar een financieel

raamwerk, assisteert bij het opmaken van samenwerkingsafspraken, bewaakt de vooropgestelde doelen, etc. Welke scholen en welke partners mee aanschuiven is in wezen bijzaak. Hoofdzaak is dat de Stad vanuit een mediërende, faciliterende en regulerende rol extra ontwikkelingskansen creëert.

Het zgn. Haagse model leidde tot het oprichten van de Stichting Brede Buurtschool (SBB). Zij streven naar een brede en optimale ontwikkeling voor ieder Haags kind en richten zich daartoe op de drie O's, m.n. Ouders - Omgeving - Onderwijs. Zij zetten doelbewust in op verbinden, adviseren en inspireren. Omwille van de administratieve en financiële structuur van de stichting die met de jaren verder ontwikkeld werd, kunnen zij nu als werkgever inzetten op het ondersteunen van scholen. Door personeels- en administratieve zaken op te nemen, 'ontzorgen' zij de partners.

8.6. Baken de rollen en het engagement van de verschillende partners af.

Duidelijke afspraken zijn vaak de basis voor duurzame samenwerkingen. Om tot zo'n samenwerking te komen, adviseren we dus om van meet af aan heldere afspraken te maken over de wederzijdse engagementen en de concrete taken die hieruit voortvloeien.

Een heldere afsprakennota creëert een solide basis opdat de verschillende betrokken partners hun gedeelde verantwoordelijkheid kunnen opnemen.

Duidelijke afspraken maken goede vrienden

Omwille van bouwplannen verhuist IBO De Paddestoel tijdelijk naar de gebouwen van VBS Sint-Lodewijkscollege. Je kunt je voorstellen dat hier enorm veel zaken geregeld moeten worden. Toch speelt de vraag hoe zij zich wederzijds gaan engageren tijdens hun gedeelde residentie. Iets wat even belangrijk is als de louter praktische afspraken.

Sinds een tijd kun je in en om de gebouwen van de Freinetschool Context ook naar de gym. Zowel voor, tijdens als na de schooluren werken klanten van Context-gym aan hun gezondheid. De uitbater van de gym kent de werking en de visie van de school en kan daardoor zijn klanten op een passende manier begeleiden. Deze aanpak reikt veel verder dan het elkaar niet voor de voeten lopen.

8.7. Bewaak de draagkracht

We houden duidelijk voor ogen of en hoe het kind beter wordt door het aangepaste en/of uitgebreide aanbod. Bij elke uitbreiding van de Brede-Schoolwerking anticiperen we best grondig op het gewicht van de inspanningen. Onderweg monitoren we nauwlettend welke inspanning het vergt van elke partner en in het bijzonder van de school. Zo blijven de plannen realistisch en haalbaar.

Breng wel regelmatig in kaart wie er op welke manier beter wordt van de aanpak. Dat helpt om de eventuele lasten in perspectief te zien. In een ideale situatie voelt de Brede School aan als een (her)verdeling van de taken en werkt de aanpak eerder motiverend dan belastend.

Brede-Schoolwerk = maatwerk

Als bepaalde projecten in één school of andere stad aanslaan, kan een Brede-Schoolcoördinator geneigd zijn om dit in andere scholen te lanceren. De carbon-copy-methode werkt echter zelden. Elke school heeft een balans tussen draagkracht en draaglast. Ondanks het feit dat er bv. fysiek alles voor handen is, er financieel mogelijkheden zijn, etc. kan het dat de school in kwestie toch helemaal niet klaar is voor bepaalde plannen. Een Brede-Schoolcoördinator moet oog hebben voor wat een team op een bepaald moment aankan. Naast het juiste project en het goede doel is het goede moment ook van tel. Het loont niet om elke school op hetzelfde moment gelijk te behandelen. Door ze ongelijk te behandelen en onze beslissingen goed te onderbouwen, blijf je transparant en toon je begrip voor elke partner.

8.8. Grote plannen – klein budget

Eens het Brede-Schoolconcept bij verschillende partijen rijpt, zien mensen snel waar er kansen liggen. De opportuniteiten schieten vaak als paddenstoelen uit de grond. Dat is een goed begin, maar houdt ook valkuilen in. De kracht van gemotiveerde mensen en inspirerende ideeën kan maar gedijen als het plaatje ook financieel klopt. Maak dus van meet af aan samen met de stad op financieel vlak een realistische langetermijnraming op. Maak een onderscheid tussen opstartfondsen en structurele middelen. Raam de lasten voor elke partner, anticipeer op tegenslagen en begroot overlegtijd.

Vaak zijn er meer plannen dan er fondsen. En toch kunnen we meer dan we op het eerste gezicht zouden denken. Verken de financiële mogelijkheden door de krachten te bundelen, infrastructuur te delen en personeel op verschillende plaatsen in te schakelen. Zo kunnen we beschikbare fondsen doelgerichter inzetten. Waak erover dat elke uitgespaarde euro het kind ten goede blijft komen.

Zet de tering naar de nering en niet de planning onder spanning

Subsidiereglementen in diverse steden zijn, weliswaar met de beste bedoelingen, opgevat als opstartfondsen. De bedragen worden jaar na jaar kleiner en de projecten moeten na het derde werkingsjaar levensvatbaar zijn. Opstarten lukt in veel gevallen, maar projecten duurzaam en zelfbedruipend maken blijft een hele klus.

Vanuit de steeds prangender noden maakt het Brede-Schoolproject in Rotterdam Zuid een langetermijnbegroting op voor 20 jaar. Men kijkt over de domeinen heen en zet in op een recurrent dus duurzaam beleid. Zowel jeugd, tewerkstelling, welzijn, financiën, patrimonium, ... moeten mee in het bad.

8.9. Wat je traag en secuur opbouwt, gaat lang mee

Doorheen ons project leerden we steden en diensten kennen die het momenteel zeer goed doen. Ze hebben één iets gemeen: hun kwaliteitsvolle aanpak kwam er niet van vandaag op morgen. Er was vaak een klein project met een duidelijke visie om het vuur aan de lont te steken. Van daaruit groeide de Brede-Schoolgedachte. Het centrale doel bleef duidelijk, ze schaafden voortdurend bij en de belangen van alle partijen bleven in beeld. De stad faciliteerde en motiveerde door te zorgen voor een gezond financieel kader dat zich richtte op een duurzame aanpak.

Ontwikkelingskansen creëren voor elk kind is een langetermijndoel. Scholen en partners zullen zich sneller engageren eens ze zien dat er een duurzaam en motiverend kader aanwezig is. Door aan het gepaste tempo en stap voor stap te werken, is de kans reëel dat we een duurzame Brede-Schoolwerking kunnen opbouwen.

In de video n.a.v. 20 jaar Brede School in Gent zien we hoe de werking ooit ontstond. Vanuit concrete noden vonden enkele gelijkgestemde onderwijsmensen elkaar. Ze dienden een projectaanvraag in bij de Koning Boudewijnstichting en de bal ging aan het rollen. Bijna 25 jaar later lopen er projecten in tien verschillende wijken. Brede School Gent is een begrip in Vlaanderen en bereikt meer kinderen dan ooit.

8.10. De stad als fondsenpotter

Naast het samenbrengen van partners, het initiëren en begeleiden van het Brede-Schoolproces kunnen steden en gemeenten een belangrijke rol spelen in het streven naar een gezond financieel kader. Dit gaat verder dan het opstellen van een transparant en coherent stedelijk subsidiereglement. De stad kan en moet een partner zijn in het spotten en benutten van transversale kansen. Zowel vanuit cultuur-, jeugd-, kinderrechtenbeleid, armoede, gelijke kansen, ... zijn er fondsen voorzien die in se voor dezelfde doelgroep bestemd zijn. Het loont de moeite om met de verschillende diensten na te gaan waar er gedeelde doelen en overlappende subsidiëring zit.

De stad kan een bepalende rol spelen bij het bekomen van provinciale en regionale subsidies tot zelfs Europese fondsen. Een bestuur dat oog heeft voor financiële opportuniteiten en zich actief inzet voor het binnenhalen van diverse projecten, dwingt respect af bij haar partners en werkt motiverend. De verschillende Brede-Schoolpartners focussen elke dag op het opleiden, begeleiden en opvangen van kinderen. Ze doen dit vaak in moeilijke omstandigheden. Ze missen de tijd en de mensen om zich bezig te houden met het indienen van dossiers, het scannen van diverse projectoproepen, etc.

Follow the money

Zowel de stad, de provincie als het Vlaams Gewest schrijft jaarlijks projectsubsidies uit. De invalshoek voor die projecten kan uiteenlopend zijn, maar de grootste gemene deler is vaak het kind, de jongere of het gezin. Ook Europese projecten zijn vaak gericht op het kwetsbare kind en zijn omgeving. Een dienst zoals de Europese cel van de stad Brugge kan een bepalende rol spelen met het oog op het Brede-Schoolbeleid.

8.11. Monitoren en meten om te weten

Integrale Kindcentra en Brede Scholen die nu kwalitatief werk leveren, beroepen zich op wetenschappelijk onderzoek en monitoren doorlopend hun werk. Ze doen dit aan de hand van duidelijke en onderbouwde doelstellingen. De stad kan op dit vlak een belangrijke rol spelen. Vanuit haar regulerende, mediërende en faciliterende rol is ze goed geplaatst om de verschillende partners bijeen te brengen om hen tussentijds een spreekwoordelijke stap achteruit te laten zetten. Zo kan iedereen het geheel overschouwen, reflecteren over het proces en nagaan waar we staan m.b.t. de beoogde doelstellingen.

Tussentijds de balans opmaken kan aan de hand van een kijkwijzer. Zo'n instrument is geschikt om het proces in kaart te brengen en tijdig te anticiperen op mogelijke uitdagingen en valkuilen. Zo blijft ieder partner zich bewust van het samenwerkings- en ontwikkelingsproces en blijven we focussen op onze gedeelde doelen.

Doorlopend wijzer kijken

Vanuit onze ambitie om duurzaam te werken stelden we met de B&B-B-groep een kijkwijzer op. Die kwam tot stand op basis van bestaande tools uit Brussel en Gent en talrijke gesprekken met scholen, partners en steden. Tijdens onze bezoeken in het buitenland hebben we de kijkwijzer gehanteerd en waar nodig nadien bijgewerkt. Nu beschikken we over een tool die de scholen, partners en de stad in staat stelt stapsgewijs, systematisch en duurzaam te werk te gaan.

8.12. Als je ernaar zoekt, vind je overal partners met potentieel

Er zijn in elke buurt waardevolle partners te vinden die de leer- en leefwereld van de kinderen kunnen verrijken. Als we er maar oog voor hebben. Afhankelijk van de doelen of het thema waarrond men in een bepaalde buurt werkt, komen de partners in het vizier. Brede-Schoolcoördinatoren (en buurtwerkers) die de wijken door en door kennen, zijn de meest aangewezen personen om die partners te spotten en hen te betrekken. Zonder deze omkadering zijn de partners op zichzelf aangewezen en blijft elk Brede-Schoolproces zeer broos.

Partners die volledig mee zijn met de Brede-Schoolvisie en kunnen rekenen op een goede Brede-Schoolomkadering vanuit de Stad staan open voor allerlei samenwerkingen in en met de buurt. Belemmerende “ja-maar’en” die een samenwerking in de weg staan, maken plaats voor een constructieve “Wat als”-benadering. We hebben vooral oog voor de opportuniteit en pas in tweede instantie aandacht voor de obstakels.

Partners allerhande

Brede Scholen in Lokeren trekken een waaier aan partners aan. Buurtbewoners die vertellen over hun favoriete boek (cf. voorleesweek) of een gerecht uit hun kindertijd komen koken op school (gezonde voeding). Een kunstacademie die een gedeelte van haar lessen in de school organiseert. Sportclubs die enkele weken initiatielessen aanreiken. Buren die onder de middag komen schaken met de kinderen.

Utrecht: Directeur Ingvild Krikke-Besselink zegt sinds de recente opstart van haar Kindcentrum Rijnvliet overal ‘ja’ op. Elke partner uit de buurt die haar aanspreekt met het oog op een samenwerking buurt-school krijgt gehoor.

8.13 Structuren moeten het kind dienen

Het beleid volgt vaak de praktijk i.p.v. andersom. Door goede praktijken reeds zo veel mogelijk toe te passen, creëren we een hefboom om het beleid te overtuigen. De zgn. warme overgang waar steeds meer stemmen in Vlaanderen voor pleiten, is op vandaag nog op weinig plaatsen structureel ingebed. We botsen op een aantal wettelijke kaders waardoor deze gestroomlijnde aanpak nog niet mogelijk is. Nochtans kunnen we op die manier de belangrijke prille kinderjaren vlotter laten verlopen. Door de werking van beide entiteiten op elkaar af te stemmen, kunnen we eindelijk werk maken van de warme overgangen waar we zo veel belang aan hechten. Dit gaat ook op voor de doorgaande lijn.

De stad Amersfoort is pionier op dit vlak. Daar is het intussen geregeld dat werknemers uit de kinderopvang aan de slag kunnen in een school en omgekeerd. Dit impliceert dat op alle vlakken de werking op elkaar wordt afgestemd. Sommige Brugse scholen en initiatieven voor kinderopvang zijn nu reeds vragende partij om dit ook in Vlaanderen mogelijk te maken. We zijn ervan overtuigd dat het aanpakken en aanpassen van de wettelijke kaders tal van kansen biedt voor alle partners om de dienstverlening gevoelig te verbeteren.

9. Gevaren en valkuilen

Wie de vorige hoofdstukken aandachtig gelezen heeft, kan al een groot deel van onderstaande lijst zelf invullen. Voor de duidelijkheid zetten we de belangrijkste valkuilen en gevaren op een rij.

- Vertroebeling van het doel door het kind niet centraal te zetten/houden: de kerndoelstelling van een Brede School raakt op de achtergrond of raakt ondergesneeuwd door andere belangen.
- Geen oog hebben voor mogelijke partners die deel kunnen uitmaken van het Brede-Schoolverhaal.
- Te veel zelf willen doen.
- Copy- paste toepassen: het blindelings overnemen van een bepaalde werkwijze of project van anderen gaat voorbij aan de unieke setting en de specifieke noden van de eigen situatie.
- Concurrent zijn/worden van elkaar: het Brede-Schoolverhaal moet een verhaal zijn van echte samenwerking. Het mag niet de bedoeling zijn om concurrenten te worden en elkaars werking/ voortbestaan te bedreigen.
- Blindstaren op de “ja-maar’en”: als we ons te veel laten leiden door de beren op de weg, raken we moeilijk vooruit. Nadenken waarom en hoe iets wél kan werken, kost evenveel moeite en levert veel meer voldoening op.
- Onvoldoende financiële middelen: als Stad Brugge vanuit haar visie verwachtingen heeft t.a.v. de partners doet ze er goed aan om daar een realistisch financieel kader voor te creëren. Zo toon je dat je de Brede-Schoolpartners au sérieux neemt.
- Gebrek aan transparantie: geen heldere verwachtingen formuleren. Als we altijd helder en concreet kunnen zijn over wat we als verschillende spelers van elkaar verwachten, dan komen we vaak al een heel eind. Als er ergens een kink in de kabel komt, zijn verwachtingen een goed ijkpunt om naar terug te keren.
- Negeren van de olifant in de kamer: het eigenbelang niet benoemen. Elke school en partner, hoe klein ook, heeft belangen. Door ze niet openlijk te benoemen en te hanteren, ondermijnt je de samenwerking. Open agenda's maken goede vrienden.
- Uitsluitend doen, doen, doen. Stel concrete plannen en doelstellingen op. Denk op voorhand grondig na over wat je wil bereiken en op welke manier.
- Geen tijd/ruimte laten voor reflectie. Op gezette tijdstippen evalueren en waar nodig bijsturen houdt iedereen betrokken en gemotiveerd. Het zorgt er ook voor dat men het vooropgestelde doel niet uit het oog verliest.
- Te veel (tegelijk) willen doen: als één van de partners te veel hooi op zijn of haar vork neemt, werkt dat nadelig voor de hele samenwerking. Anticipeer op de lusten en de lasten en stuur onderweg bij waar er een onevenwicht ontstaan is.
- Blijven hangen in het verleden. De geschiedenis van een school, een bestuur, een wijk is altijd uniek en vaak bijzonder. Helaas staat een mix van nostalgie en loyaliteit vooruitgang vaak in de weg. Toen is voorbij. Behoud wat goed was en kan blijven, maar durf samen vooruitzien en bouw aan een toekomst waar elk kind beter van wordt. In het kader van Brede School mag je bouwen soms letterlijk zien.

10. Vijf adviezen die kansen creëren voor elk kind

Vooraf

Om onze kansen en adviezen te kunnen situeren, is het van belang dat de lezer weet dat we het kind/het gezin centraal stellen in het weefsel van de sociale gemeenschap. Elk van de volgende kansen en adviezen vloeien voort uit deze visie.

Bij het reflecteren over en omschrijven van de kansen en adviezen zijn we steeds uitgegaan van een situatie waarbij alle betrokkenen werken vanuit een gezamenlijke visie.

Omdat we gericht zijn op duurzame oplossingen voor complexe uitdagingen, hebben we altijd een structurele aanpak voor ogen.

Advies 1 Zie de stad als vliegwiel en de Brede School als draaischijf

We zetten in op de breedst mogelijke ontwikkeling van het kind. Om dit te realiseren fungeert de Stad als vliegwiel en de Brede School als draaischijf.

Een vliegwiel zet energie om in beweging. De bekendste toepassing is die van de pedalen die via tandwielen energie omzetten in beweging. Zo wil ook het Brede-Schoolbeleid van de Stad iets in beweging zetten. Dit beleid ontplooit een cyclus van initiatieven/activiteiten binnen de door haar gekende leefomgeving. Die versterken elkaar en bouwen stelselmatig aan het Brede-Schoolweefsel. Een belangrijke eigenschap van een vliegwiel is ook het potentieel om te schakelen naar een hogere of lagere versnelling. Zo kan de Brede School versnellen of vertragen of het tempo aanpassen van initiatieven en ontwikkeling van activiteiten.

Een draaischijf bestaat uit verschillende schijven die ten opzichte van elkaar draaien. Een gekende toepassing zijn de zwenkwielen en de draaias van een bureaustoel die de gebruiker toelaten om de stoel in gelijk welke positie en richting te doen veranderen.

Door de oneindige combinaties waarbij de meerdere schijven zich tot elkaar verhouden, zijn de mogelijkheden om Brede School gestalte te geven quasi onbeperkt.

Een draaischijf is bovendien een spil of as van waaruit centraal initiatieven kunnen aangestuurd worden

Een draaischijf is ook onderhevig aan de middelpuntvliedende kracht.

Voortdurende evaluatie moet garanderen dat niemand uit de bocht vliegt en iedere partner erkenning krijgt voor zijn/haar bijdrage (ongeacht hoe groot of klein die bijdrage is).

Advies 2 Zet de kansen van het kind en zijn netwerk centraal

① Verlenging van de dagelijkse leertijd (= formeel + informeel leren)

Door verlenging van de leertijd:

- Kan het aanbod rijker worden,
- Creëren we een omgeving met meer kansen en dringen we de kansarmoede terug (taalkansen, sociaal kapitaal, etc),
- Zetten we in op preventie en remediëring van leerachterstanden,
- Mikken we op een grotere leerwinst,
- Komen we deels tegemoet aan de noden van opvang voor ouders.

② De Brede School als kindplek, 52 weken geopend

- Naast het schoolse curriculum waken we over kwalitatieve opvang en een kwalitatief aanbod naschoolse en tussenschoolse activiteiten.

③ Aanbieden van laagdrempelige mogelijkheden en activiteiten

- Activiteiten moeten zo toegankelijk mogelijk zijn voor alle kinderen (betaalbaarheid, bereikbaarheid, breed aanbod, ...),

- De opgestarte activiteiten moeten haalbaar en concreet zijn,
 - De opgestarte activiteiten moeten gedragen worden door alle actoren,
 - Zomerscholen inbedden om leerachterstanden, taalachterstanden, etc. op te vangen.
- ④ **Warme transities**
- Zachte overgangen tussen verschillende begeleidingsstadia van de kinderen,
 - Continuïteit in kindvolgsystemen over verschillende instituten heen,
 - Continuïteit in ontwikkelingslijnen,
 - Continuïteit in leerlijnen,
 - Binnen deze continuïteit van leerlijnen en ontwikkelingslijnen het borgen voor ogen houden.
- ⑤ **Samen-verhaal**
- We ondersteunen ouders.
 - De ouders zijn de eerstelijns partners.
 - Uitdagingen worden samen met de ouders aangegaan.

Advies 3 Werk verbindend: Brede school in verbinding met haar context

- ① **Start met een plan van aanpak**
- Structuur van de wijk in kaart brengen,
 - Omgevingsanalyse aanwenden om de ontwikkeling van Brede School te ondersteunen,
 - De omgevingsanalyse omzetten in breed ontwikkelingsbeleid,
 - Instrumenteel erover waken dat de omgevingsanalyse up-to-date blijft.
- ② **Verbinding voor alles**
- De Brede School:
- Zet in op ontmoetingskansen met het oog op verbinding;
 - Zet binnen haar streven naar verbinding in op sociale cohesie. De belangrijkste kenmerken van cohesie zijn enerzijds de wederzijdse aantrekkingskracht en anderzijds stabiliteit en samenhang. Vertrekkend vanuit het draaischijfprincipe is de wederzijdsheid een belangrijke basisvoorwaarde om de samenhang (continuïteit) en stabiliteit (borgen) te kunnen garanderen;
 - Zet binnen haar streven naar verbinding in op intergenerationeel werken, of letterlijk op de wisselwerking tussen de generaties. Ook hier kan het draaischijfprincipe zorgen voor een dynamiek tussen de verschillende leeftijdsgroepen/generaties;
 - Zet ook in op het aanpakken van armoede waarbij families generatie op generatie in armoede leven en hierdoor een tekort aan mogelijkheden en kansen ontstaat. De Brede School mikt hier op het doorbreken van (inter-)generationele kansarmoede.
- ③ **Dwarsverbinding en netwerken**
- Dwarsverbanden connecteren wat elkaar normaal niet raakt. Zoals biels bij evenwijdige spoorstaven of gangen tussen tunnels en de bevrijdende vluchtwegen. Zo wil de Brede School verbanden zoeken tussen scholen en hun omgeving.
- Ze kan dat doen door:
- Alle formele en informele buurtinitiatieven in haar werking te betrekken,
 - Als vliegwiel de verschillende organisaties samen te brengen,
 - Als draaischijf de samenwerking tussen verschillende organisaties aan te moedigen en te organiseren,
 - Op zoek te gaan in haar omgeving naar bondgenoten of medestanders die zonder de regie te willen overnemen meehelpen zoeken naar passende oplossingen, dit vanuit een gelijkwaardige positie (draaischijfprincipe).

Advies 4 Werk op maat

Brede school differentieert. Dit betekent dat zij haar werking oriënteert op de noden en de behoeften van de buurt. Om in deze buurt kansen te creëren richt zij zich op:

- Kansen/mogelijkheden per wijk,
- De noden van de wijk.

Op deze manier probeert de Brede School tijdelijke en/of duurzame netwerken te realiseren die mee-evolueren op de lokale en specifieke noden. Elke wijk/buurt krijgt hierdoor een Brede School op maat.

Advies 5 Borg de kwaliteit

In al haar handelen, staat bij de Brede-Schoolontwikkeling kwaliteit voorop. Daarom is het belangrijk dat van bij aanvang een kwaliteitsbenchmark wordt vastgelegd waarnaar men kan teruggrijpen en refereren (cf. de Stad als regulator): wanneer is een samenwerking (nog) kwaliteitsvol? Welke samenwerkingen moeten we borgen, welke loslaten?

Een rode draad en handvat doorheen dit kwaliteitsvol denken, kan de PDCA-cyclus zijn (cf. Model Deming). Als model kan het helpen de continue verbetering en vernieuwing van de Brede School te helpen sturen.

De Brede School kan dit doen door:

- Doorlopend de belangen van de verschillende partners te evalueren, bij te sturen en te borgen,
- Doorlopend goede praktijken te capteren en mee te nemen in haar werking,
- Een langetermijnvisie te ontwikkelen. Aangezien de stads- en gemeentebesturen een belangrijke partner zijn, is het belangrijk om hierbij de legislaturen te overschrijden. (recurrent beleid).

11. Een simulatie – Brugge Actief Connecteren

Departement Kind

Er is een samenwerking tussen partners uit volgende sectoren:

1. Onderwijs
2. Kinderopvang
3. Welzijn
4. Vrije tijd
5. Cultuur
6. Sport
7. ...

Zij bieden activiteiten aan waarbij de ontwikkeling van de kinderen van 0 tot 12 centraal staat.

De afkorting **ABC** verwijst naar:

A ctief	(Actie en handelen gericht op het doel)
B rugge	(Binnen de Groot-Brugse context)
C onnecteren	(We gaan voor verbinding)

De dienst bestaat uit:

- Een ABC-coördinator verbonden aan het lokaal flankerend onderwijs stuurt lokale ABC's aan en slaat bruggen tussen stedelijke diensten zoals sport, cultuur, feesten, vergunningen, ...
- Drie plaatselijke ABC-medewerkers die hun buurt in kaart brengen en Brede- School-plekken met de plaatselijke buurtinitiatieven verbinden.

→ Wat typeert een Brede-Schoolcoördinator?

Brede-Schoolcoördinatoren zijn doorlopend gericht op het verbindende aspect en hebben voortdurend oog voor alle mogelijke kansen ten gunste van het kind. Ze hebben een brede blik op de buurt, oog voor financiële mogelijkheden en zijn gericht op kansen in de meest brede zin.

Krijtlijnen voor aanpak en organisatie in Brugge

Opdrachten vanuit lokaal flankerend onderwijsbeleid/wijkcoördinatoren

CO-CREATIE van het ABC

STADSKANT	PARTNERSCHAP
<ul style="list-style-type: none"> • Opmaken van een buurtscan/ omgevingsanalyse • Wie doet wat in de buurt? 	<ul style="list-style-type: none"> • Bereidheid en engagement om met het ABC in zee te gaan
<ul style="list-style-type: none"> • Verkenning van de noden 	<ul style="list-style-type: none"> • Bereidheid tot monitoring • Transparant info verschaffen
<ul style="list-style-type: none"> • Masseerwerk • Betrokken houden (h)erkennen partners 	<ul style="list-style-type: none"> • Investeren van middelen, mensen en tijd • Fondsenwerving • Financiële oefening (cofinanciering)
<ul style="list-style-type: none"> • Aanspreekpunt om te voorzien in alle info 	<ul style="list-style-type: none"> • Een gedegen informatiestroom intern en tussen partners onderling
<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning administratie • Loods om wegwijs te maken binnen deze administratieve wereld 	<ul style="list-style-type: none"> • De bereidheid om inzicht te verwerven in de werking van een stedelijke administratie
<ul style="list-style-type: none"> • Procesbegeleiding • Vorming 	<ul style="list-style-type: none"> • Bereidheid om zich bij het proces te laten begeleiden • Bewustzijn ontwikkelen van eigen rol binnen het proces • Vormingsaanbod benutten • Opgedane kennis integreren in eigen werking
<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie van het proces • Bijsturen van het proces • Monitoring (opvolgen van het proces) • Good practice delen 	<ul style="list-style-type: none"> • Gerichtheid op noden en gedeelde belangen • In overleg het eigen proces bijsturen • Monitoring van de bereikte resultaten, geleverde inspanningen, financiële inkomsten en uitgaven • Good practice zien en aanreiken

Voor verdere verdieping van deze oefening verwijzen we ja naar bijlage 1.

12. Financiële implicaties bij de realisatie Brede School

Om in alle Brugse basisscholen het Brede-Schoolverhaal waar te maken, te implementeren en te realiseren, dient er meer personeel voorzien te worden op de dienst Flankerend Onderwijsbeleid, nl. 1 fulltime coördinator en 3 medewerkers.

Daarbij zijn er verschillende opties mogelijk:

- 4 personen op bachelorniveau waarvan
 - 1 op B4-B5 (= de Brede-Schoolcoördinator)
 - 3 op B1-B2 (= de Brede-Schoolmedewerkers)
- 4 personen met steeds 1 persoon op niveau B4-B5 maar met andere combinaties ernaast zoals ook één administratief medewerker

De anciënniteit van de personen die in dienst worden genomen, bepaalt grotendeels de financiële impact en wat het uiteindelijke kostenplaatje zal zijn.

Het is niet de bedoeling dat we de financiële middelen enkel vanuit de dienst Flankerend Onderwijsbeleid voorzien. Ook andere stadsdiensten of OCMW-diensten met wie we de dwarsverbindingen opzetten, kunnen hun bijdrage leveren. Een Brede-Schoolverhaal is immers een verhaal waarbij andere diensten en organisaties in Brugge betrokken zijn of worden en waar ook iedereen kan toe bijdragen. Hier ligt een sterke mogelijkheid om krachten en middelen te bundelen en er samen één Brugs verhaal van te maken. Dit alles dient te gebeuren met een gezamenlijk doel en gezamenlijke afspraken.

Uiteraard zullen we goed moeten onderzoeken op welke manier en in welke mate betrokken stadsdiensten en organisaties financieel en organisatorisch kunnen bijdragen aan het volledige Brede-Schoolverhaal. We doen er goed aan om te verkennen wat de winst kan zijn als we werken met een gemeenschappelijke pot waar verschillende domeinen toe bijdragen. Daarnaast kunnen we aanvullend werken met externe financiering en fondsenspotters.

Om een degelijk en optimaal Brede-Schoolverhaal in Brugge te realiseren, moeten we niet alleen werken met tijdelijke financiële impulsen maar moeten we nadenken over een structureel of recurrent beleid over de legislaturen heen. Best wordt daar een recurrent budget aangekoppeld afkomstig van verschillende diensten of beleidsdomeinen binnen de groep Brugge (Stad en OCMW).

Binnen het Brede-Schoolverhaal staat samenwerking bovenop. Zo kan er een structurele link zijn met de Brugse Brugfiguren en kunnen we nadenken over samenwerkingen en inspiratie binnen bestaande centrumsteden, overlegfora van de provincie West-Vlaanderen of op Vlaams niveau, o.a. binnen de thema's Flankerend Onderwijsbeleid, Kinderopvang, ...

We kunnen ook bovenlokaal invloed uitoefenen om het financiële raamwerk te creëren, uit te werken en te voltooien.

13. Slot

Brede School: zoveel dimensies, zoveel invalshoeken, zoveel mensen

Building Bridges in Bruges: met die krachtige alliteratie zetten we in Brugge al geruime tijd de schouders onder een inspirerend, intensief en broodnodig traject. Wat een paar jaar geleden begon met enkele naschoolse activiteiten in het kader van Brede School, is intussen uitgegroeid tot een heuse visieontwikkeling over diezelfde Brede School.

We startten dit traject met drie Brugse scholen in schooljaar 2016-2017. Intussen zijn al tien scholen, in duo per deelgemeente, aan de slag met de principes van de Brede School. De inspiratie voor deze goede praktijken plukten we niet zomaar uit de lucht. We deden onderzoek en gingen in gesprek met ouders, leerkrachten en tal van deskundigen. We detecteerden de noden, brachten ze zorgvuldig in kaart en legden ons oor te luisteren in enkele Vlaamse steden (Gent, Antwerpen, Brussel) en over de landsgrenzen heen. De andere Vlaamse steden, Nederland en Portugal verleenden ons duurzame en vernieuwende inzichten over het concept Brede School. Al deze elementen vormden het fundament tot dit omvangrijke Erasmus+ project: Building Bridges in Bruges.

Met dit slotrapport willen we geen punt zetten achter het verhaal. Integendeel. We beschouwen dit als een vertrekpunt voor toekomstige initiatieven en nieuwe verhalen, die we schrijven met alle relevante stakeholders in Brugge. Scholen en partners uit de kinderopvangsector slaan daarvoor netoverschrijdend en organisatie-overschrijdend, de handen in elkaar. We hebben 'en cours de route' oog voor de duurzame impact en unieke context van de Brede School. Meer details hierover leest u op de website van Stad Brugge.

Het concept Brede School in enkele alinea's samenvatten, is onmogelijk. We spreken over zoveel dimensies, zoveel invalshoeken, zoveel mensen. Als we die herleiden tot louter een beknopte synthese, doen we de waarde van dit concept oneer aan. Brede School in de praktijk brengen, draait iedere keer weer om cocreatie, denkwerk en doordacht maatwerk. Het is sleutelen aan en investeren in een minutieus netwerk van radertjes, die – groot of klein – allemaal even belangrijk zijn. Pas wanneer ze allemaal en in de juiste dynamiek (blijven) draaien, is onze missie geslaagd.

Maatwerk dus, daar draait het om. Het is het DNA van Brede School en we gaan er 'bottom up' mee aan de slag in Brugge. We dringen niets op en leggen niets op. De mogelijkheden en samenwerkingsverbanden zijn iedere keer uniek. Net daarom legden en leggen we voortdurend ons oor te luisteren bij de doelgroep zelf. Waar hebben ouders, kinderen, gezinnen nood aan? Hoe kunnen scholen, opvang- en vrijetijdsinitiatieven laagdrempelig, betaalbaar en duurzaam aan hen tegemoet komen? Hoe kunnen we zo de leef- en leerkwaliteit van een toekomstige generatie verzilveren in onze stad? En welke middelen zijn hiervoor nodig?

De verankering in de wijk is in elk geval een essentiële leidraad. We laten het ideeëngoed van Brede School wortel schieten in die wijk. Het is de vruchtbare grond waarop we verder bouwen. Betrokken gezinnen participeerden en participeren actief om dit verhaal te doen slagen, de fundamenten zijn op tal van plaatsen al gelegd. De komende jaren willen we met dezelfde spirit, met een open vizier en in cocreatie verder aan de slag. Met de stuurgroep hebben we de rotsvaste ambitie om Brede School over legislaturen heen te tillen. De school- en leercarrière van onze Brugse jongeren stopt immers niet wanneer er een nieuw beleid aantreedt.

'Think global, act local', zo luidt een Engels gezegde. Je mag grootse ambities hebben, maar je kunt ze best eerst vanaf je eigen vertrouwde, lokale basis vorm geven. Dat is precies wat we met Building Bridges in Bruges doen. We hebben de voorbije jaren kleine, lokale samenwerkingen op poten gezet die voor ouders en kinderen het verschil maakten. Die microrealisaties motiveren ons om de Brede School verder te laten uitdeinen. Om stap voor stap de meer intensieve en grotere samenwerkingsvormen te verkennen. Om dit waardevolle onderwijs- en opvangmodel definitief in het lokaal sociaal (en onderwijs)beleid te verankeren.

Er ligt nog veel werk op de plank: zoveel is zeker. Ik kijk hiervoor richting collega-bestuursleden, onderwijsinstellingen, opvang- en vrijetijdsinitiatieven... en naar iedereen die de groei en bloei van kinderen in Brugge mee mogelijk maakt. Samen kunnen we ervoor zorgen dat de zaadjes die we met Building Bridges in Bruges hebben geplant, volledig ontkiemen. Ik engageer me ervoor, hand in hand met de dienst Flankerend Onderwijsbeleid en met alle meewerkende sectoren, domeinen, organisaties en partners. Samen kunnen we het verschil maken in een stad die helemaal draait om mensen.

Pablo ANNYS

Schepen van Flankerend Onderwijsbeleid

Bijlage 1: Scholen en kinderopvang in Brugge

In dit luik willen we graag beknopt schetsen hoe het eventuele ABC-model in Brugge eruit kan zien. Op basis van de schets van ABC-model Amersfoort (zie bijlage 2) denken we dat deze simulatie voor de Brugse context inspirerend kan werken.

Hierbij een simulatie

We werken met 6 gebieden of 6 ABC's = 3 coördinatoren

→ elke coördinator is verantwoordelijk voor 2 ABC's

Coördinator 1

- ABC I: Sint-Jozef/Sint-Pieters/Kristus-Koning (12 scholen)
- ABC II: Lissewege/Zeebrugge/Dudzele (6 scholen)

Coördinator 2

- ABC III: Sint-Michiels & Sint-Andries (14 scholen)
- ABC IV: Brugge binnenstad West (3 scholen gewoon basisonderwijs)

Coördinator 3

- ABC V: Assebroek & Sint-Kruis (17 scholen)
- ABC VI: Brugge binnenstad Oost (5 basis- of lagere scholen)

Om de zes gebieden te bepalen delen we het Brugse grondgebied op volgens de deelgemeenten en de Brugge binnenstad delen we in twee.

1. Brugge Binnenstad opgedeeld in **Brugge-West** en **Brugge-Oost**

West

- Sint-Gilliskwartier
- Ezelstraatkwartier
- Theaterkwartier
- Steenstraatkwartier
- West-Brugge-kwartier
- Onze-Lieve-Vrouwekwartier

Oost

- Sint-Annakwartier (Seminariekwartier)
- Sint-Walburga of Burgkwartier
- Langestraatkwartier
- Magdalenakwartier

2. Deelgemeenten volgens postnummer

8000

- Sint-Jozef
- Sint-Pieters
- Koolkerke
- Kristus-Koning

8200

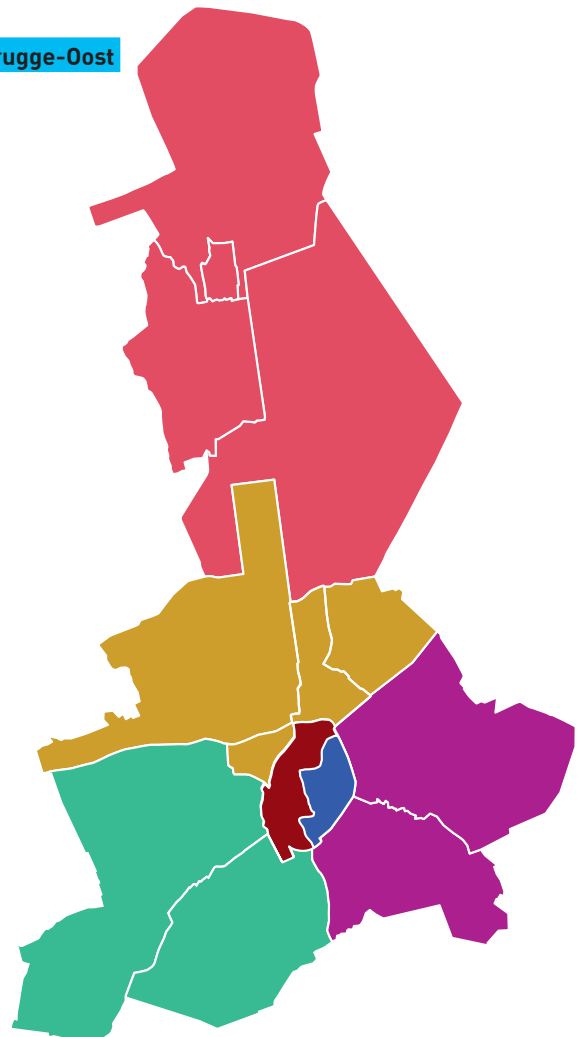
- Sint-Michiels
- Sint-Andries

8310

- Assebroek
- Sint-Kruis

8380

- Dudzele
- Lissewege
- Zeebrugge

BASISSCHOLEN (kleuter, lagere en basisscholen of vestigingsplaatsen volgens de zones in het ABC-model Brugge)

VBS SLHD Basisschool De Smalle	Smallestraat 2	8000 Brugge
VBS SLHD Basisschool De Komme	Sint-Jozefstraat 2	8000 Brugge
VKS SLHD Sint-Leo Sint-Pieters	Wilgenstraat 41	8000 Brugge
VLS SLHD Sint-Leo Sint-Pieters	Potentestraat 28	8000 Brugge
VBS SLHD Sint-Leo Sint-Pieters	Palingstraat 34	8000 Brugge
GO! BS De Pannebeke	Pannebekestraat 34	8000 Brugge
GO! BS De Stempel	Karel Ledeganckstraat 3	8000 Brugge
VBS SLHD Sint-Leo Sint-Pieters	Blankenbergse Steenweg 219	8000 Brugge
VBS SLHD Sint-Leo Sint-Pieters	Oostendse Steenweg 82	8000 Brugge
VLS Sint-Lodewijkcollege	Gerard Davidstraat 57	8000 Brugge
VBS Sint-Lodewijk De Wimpel	Gerard Davidstraat 6	8000 Brugge
VBS Sint-Lodewijk Pimpampoen	Kardinaal Mercierstraat 56	8000 Brugge
VKS 't Lisblommetje	Lisseweegsesteenweg 73	8380 Lissewege
VBS SLHD De Lenaard	Sint-Lenardsstraat 58	8380 Dudzele
SBS Brugge Noord De Bijenkorf	Damse Steenweg 30	8380 Dudzele
SBS Brugge Noord Ter Poorten	Stationsstraat 25	8380 Lissewege
VBS De Lisblomme	Zeebruggelaan 41	8380 Lissewege
VBS Roezemoes	Zustersstraat 9	8380 Zeebrugge
GO! Basisschool De Springplank	Hugo Losschaertstraat	8000 Brugge
VBS Het Kleurenpalet	Groenestraat 27	8000 Brugge
VBS Het Palet	Mariastraat 7	8000 Brugge
VKS Sint-Lodewijk Blijmare	Knotwilgenlaan 24	8200 Sint-Andries
VKS Sint-Lodewijk Lenteweelde	Jan Breydellaan 56	8200 Sint-Andries
VLS Sint-Lodewijkcollege	Koude Keukenstraat 10	8200 Sint-Andries
VBS De Witte Stamroos	Lieven Bauwenstraat 26	8200 Brugge
GO! Basisschool Manitoba	Manitobalaan 48	8200 Sint-Andries
GO! Freinetschool de Boomhut	Kon. Leopold III-laan 102	8200 Sint-Andries
SBS De Triangel	Diksmuidse Heerweg 159	8200 Sint-Andries
VBS Sint-Lodewijk De Zessprong	Doornstraat 3	8200 Sint-Andries
VBS Sint-Lodewijkcollege	Gistelse Steenweg 440	8200 Sint-Andries
VBS Sint-Lodewijkcollege	Zandstraat 69	8200 Sint-Andries

SBS De Geluksvogel afd. A	Rijselstraat 71	8200 Sint-Michiels
SBS De Geluksvogel afd. B	Sint-Michielslaan 33	8200 Sint-Michiels
VBS Sint-Lodewijk Immaculata	Koningin Astridlaan 4	8200 Sint-Michiels
VBS Sint-Lodewijkcollege SLOS	Spoorwegstraat 250	8200 Sint-Michiels

VKS Sint-Andreasinstituut	Gentpoortstraat 1	8000 Brugge
VBS Sint-Andreasinstituut	Garenmarkt 8	8000 Brugge
GO! Basisschool Brugge Centrum	Spiegelrei 15	8000 Brugge
VBS SLHD Basisschool Brugge A	Sint-Maartensplein 5	8000 Brugge
VBS SLHD Basisschool Brugge B	Sint-Jansstraat 16	8000 Brugge
OLVA Steenbrugge 't Sparrenhof	Dries 4	8310 Assebroek
VKS Kantelberg	Raadsherenlaan 42	8310 Sint-Kruis
VKS Mozaïek afd. Dampoort	Karel v Manderstraat 115	8310 Sint-Kruis
VKS Sint-Andreas Sint-Kruis	Fortuinstraat 29	8310 Sint-Kruis
VLS Kantelberg	De Linde 94	8310 Sint-Kruis
VLS Sint-Andreas Sint-Kruis	Fortuinstraat 29	8310 Sint-Kruis
GO! Bloeiweide	Daverlostraat 132	8310 Assebroek
GO! Paalbos	Gemeneweideweg-Zuid 121	8310 Assebroek
VBS De Zonnetuin	Beeweg 32	8310 Assebroek
VBS Guido Gezelleschool	Astridlaan 86	8310 Assebroek
VBS OLVA De Meersen	Astridlaan 400	8310 Assebroek
VBS OLVA De Touwladder	Collegestraat 24 bis	8310 Assebroek
VBS OLVA Katrientje	Sint-Katarinastraat 132	8310 Assebroek
VBS OLVA Steenbrugge	Baron Ruzettelaan 439	8310 Assebroek
GO! Freinetschool Context	Brieversweg 185	8310 Sint-Kruis
GO! Freinetschool De Tandem	Leopold Debruynestraat 56	8310 Sint-Kruis
VBS Mozaïek	Pastorieweg 4	8310 Sint-Kruis

Mogelijks probleem: directies hebben vestigingen in verschillende ABC-gebieden en zullen daardoor mogelijks verschillende Brede-schoolcoördinatoren hebben voor hun scholen.

Opmerkingen:

- Op pedagogisch niveau werken die scholen samen - eenzelfde directie(team)
- Op Brede-school-vlak vertrekken we vanuit de ABC-gebieden dus ligging is hier bepalend, niet het directieteam of scholen met vestigingen die onder dezelfde directie vallen.
- Niets weerhoudt scholen ervan om over de grenzen heen samen te werken
- Coördinatoren zijn een team, werken ook samen, kunnen ook over grenzen ABC-gebieden heen info doorgeven

KINDEROPVANG

lijst kinderopvang via <https://kinderopvangbrugge.be>

Simulatie Brugge Centrum

We zoomen in op het gebied ABC Brugge-West

Kinderopvangorganisaties in Brugge Centrum-West

- Virtuosa Viviana, Vlamingdam 49
- Blydhove Centrum, Sint-Jansplein 14
- VZW- Mini Palet, Giststraat 1
- Tierlantuintje, Boeveriestraat 49

Basis- of lagere scholen in Brugge Centrum-West

- De Springplank, Hugo Losschaertstraat 5 b
- Het kleurenpalet, Groenestraat 27
- VBS Het Palet, Nieuwstraat 2

Partners in Brugge Centrum-West

Een greep uit mogelijke partners of samenwerkingsverbanden. De lijst is niet limitatief.

- Maud Bekaert - Letters en letters in steen
- Woonzorgcentrum Engelendale
- VAC- techniek Brugge
- Frederiek Van Paemel
- Kaap – De Groenplaats
- Ribas Electrics
- Vietnam Inspiration
- Bourgogne des Flandres, Brewery & Distillery
- Beurs, meeting en congrescentrum
- Concertgebouw Brugge
- Sociale kruidenier Kabba
- WZC Minnewater
- Site Oud-Sint-Jan
- Marzipan en Nougatshop
- Brugs Brickhouse-Legoshop
- Piet Moerman, papiergieterij
- EXIT-games Brugge
- Centrum voor natuur-en milieueducatie
- Etienne Goderis – kunstschilder
- Able informatique – software
- Café costume Brugge - Kleermaker

Bijlage 2: ABC-model Amersfoort

In dit luik willen we graag beknopt schetsen hoe het ABC-model in Amersfoort eruit ziet. Op basis van deze schets denken we dat een simulatie voor de Brugse context inspirerend kan werken. Het biedt tevens een handige opstap om in het volgende luik over de centen te spreken.

ABC - model Amersfoort

bron: www.ABC-amersfoort.nl

In Amersfoort zijn 14 ABC's actief, waarin

- 1 onderwijs,
- 2 kinderopvang en
- 3 welzijn

samenwerken.

Zij bieden activiteiten waarbij de ontwikkeling van de kinderen en jongeren centraal staat.

DE AFKORTING ABC BETEKENT:

Amersfoortse
Brede
Combinatie

OVER ABC

Stichting ABC geeft vorm aan de Brede Scholen in de gemeente Amersfoort. De ontwikkeling van ABC's startte in het jaar 2000. In eerste instantie in prioriteitswijken en de toen nog nieuwe woonwijk Vathorst en vanaf 2008 in heel Amersfoort.

MISSIE ABC

1. Verkleinen onderwijsachterstand/ verschil
2. Verbinden door ontmoeten
3. Hoe? Door heel veel activiteiten

ABC'S IN BIJNA ALLE AMERSFOORTSE WIJKEN

In de meeste wijken in Amersfoort werken onderwijs, kinderopvang en welzijn samen in ABC's. De afkorting ABC staat voor: Amersfoortse Brede Combinatie. De samenwerking binnen de wijken varieert van elkaar ontmoeten en kennen tot een intensieve samenwerking met een breed activiteitenaanbod. IT TAKES A

Activiteitenoverzicht ABC Hoogland >
Activiteitenoverzicht ABC Kattenbroek >
Activiteitenoverzicht ABC Kruiskamp-Koppel >
Activiteitenoverzicht ABC Vermeer-, Berg-, Leusderkwartier >
Activiteitenoverzicht ABC Liendert >
Activiteitenoverzicht ABC Nieuwland >
Activiteitenoverzicht ABC Randenbroek >
Activiteitenoverzicht ABC Rustenburg >
Activiteitenoverzicht ABC Schothorst >
Activiteitenoverzicht ABC Schuilenburg >
Activiteitenoverzicht ABC Soesterkwartier >
Activiteitenoverzicht ABC Vathorst-de Bron/Hooglanderveen >
Activiteitenoverzicht ABC Vathorst-Midden >
Activiteitenoverzicht ABC Vathorst-de Laak >
Activiteitenoverzicht ABC Zielhorst >

VILLAGE TO RAISE A CHILD

Kinderen ontwikkelen zich overal en altijd. Het gezin, de buurt, kinderopvang en school spelen daarbij de belangrijkste rol. Wij willen daarom als buurt, kinderopvang en scholen samen met het gezin een pedagogisch netwerk rond kinderen vormen en daarmee hun ontwikkeling bevorderen. Dit vormt de basis van samenwerking in ABC-verband.

DOELSTELLINGEN Amersfoort liggen in lijn van onze doelen.

- Breed aanbod van voorzieningen voor kinderen van 0-13 jaar
- Hoogwaardige samenwerking tussen de partners
- Samenwerking met vele organisaties in de wijk (bondgenoten genaamd)
- Maatwerk per wijk
- Betrekken en ondersteunen van ouders
- Bevorderen van sociale cohesie
- Werken vanuit een gezamenlijke visie
- Werken vanuit een structurele aanpak
- Bewerkstelligen van heldere doorgaande ontwikkelingslijnen voor kinderen

BESTUUR, STUURGROEPEN EN BONDGENOTEN

1. **Bestuur:** Het bestuur van Stichting ABC bestaat uit bestuurders en directies van drie schoolbesturen (KPOA, Meerkring en PCBO), twee kinderopvangorganisaties (Partou en Ska Kinderopvang) en welzijnsorganisatie IndeBuurt033.
2. **Stuurgroep:** In iedere wijk is een stuurgroep actief die bestaat uit partners van onderwijs, kinderopvang en welzijn. Vertegenwoordigers van deze kernpartners vormen in de wijken de ABC-stuurgroepen.
3. **Bondgenoten:** De ABC's in de wijken werken samen met andere organisaties, die wij onze bondgenoten noemen. Organisaties waar in verschillende wijken mee wordt samengewerkt zijn o.a Scholen in de Kunst, Bibliotheek Eemland, het Medialab, Buurtsportcoaches, Sportivate, SOVEE. Een coördinerend programmamanager stuurt de 14 ABC-coördinatoren van de verschillende wijken aan. De ABC-coördinator fungeert als een spin in het centrum van een spinnenweb en verbindt iedereen met iedereen en alles met alles.

Aanbod - voorbeeld ABC Kattenbroek

1. Activiteiten vertrekken vanuit de Kattenbroekboom

- Takken en bladeren: doel: preventie en ontwikkeling
- Stam
 - beweegpleinen
 - kinderhuiskamer
 - kinderkunstatelier
 - vakantie-activiteiten
 - projecten
- wortel 1
 - ons laten voeden en initiatieven ondersteunen
 - kindervijraad
 - initiatieven uit de wijk
- wortel 2
 - communiceren en verbinden
 - alle partijen die samenwerken rond het kind
- wortel 3
 - ontmoeten en signaleren
 - investeren in vaste structuren
 - investeren in ontmoetingsplekken
 - investeren in een sluitend programma

2. Activiteiten

maandag: kinderhuiskamer voor kinderen groep 5 t/m 8

dinsdag: beweegpleinen - buurtspeelcoach

woensdag: bakkie troost

donderdag: kinderkunstatelier Kattenbroek

vrijdag: beweegpleinen - buurtspeelcoach

1. Café mama

- ouders en kinderen die elkaar ontmoeten en samen spelen
- leescoaches
- drama

2. Voorschool

-zelfde mensen uit het café mama

3. Wijkteam

- zorgpoot van de stad (bij bijv. opvoedingsproblemen)
- heeft contact met de voorschool

4. Naar groep 1 (kleuterafdeling) - ze kent juf Hetty vanuit de voorschool

De regels in groep 1 zijn hetzelfde als in de voorschool = doorgaande lijn

Leesconsulente = dezelfde persoon

Drama Specialiste = dezelfde persoon

Sportleraar - komt erbij vanuit sportdienst gemeente

Worden door de gemeente betaald door de verschillende departementen (verschillende potjes)

ABC coördineert en stemt af.

5. Op school:

Van peuters tot en met groep 8

Themabijeenkomsten

6. Bovenschools:

ABC organiseert ook bovenschoolse ontmoetingen

- Samen spelen en picknicken
- Woordenboom maken
- Leesspeurtocht door de bibliotheek
- Cultuur/kunst/sport

Het gaat niet ten koste van onderwijstijd.

7. Naschoolse activiteiten

Bij de naschoolse activiteiten wordt gekeken naar:

- Wat past er in de samenwerking tussen scholen?
- Wat past er voor de eigen school?

Dezelfde mensen doen de naschoolse activiteiten.

Per wijk/ per ABC zijn de activiteiten verschillend want afgestemd op de noden.

De doelgroep wordt bereikt door persoonlijk contact.

Het is belangrijk om het te blijven doen, lang te doen ... het is een vaste waarde geworden.

In 2004 bescheiden gestart en tot op heden geleidelijk aan opgebouwd.

Er is niemand in dienst bij ABC, elke speler wordt aangetrokken of zijn gedetacheerden, geen medewerkers.

Overleg, communicatie

1. Scholen hebben een leerlingenraad, jaarlijks verkozen voor de duur van een jaar.
2. Wijkraad met kinderen van de verschillende scholen.
 - Leerlingen hebben bv zelf een poster ontworpen,
 - Leeftijd kinderen: acht tot 12 jaar,
 - Een jaar lang zetelen ze in de raad.
3. BSO buitenschoolse opvang
Samen met alle actoren wordt overlegd om bv. buurtproblemen met buitenschoolse opvang op te lossen.
Overleg is ook structureel vastgelegd.
4. Amersfoortse brede combinatie
Bijna iedere wijk heeft een eigen ABC met een eigen programma en aanspreekpunt.
Er zijn 14 ABC's in de stad = 1 ABC per wijk.
5. Partners =
 - . Onderwijs,
 - . Welzijn
 - . Kinderopvang

Soorten ABC's

1. Grote mfa - multifunctionele accommodaties (hiervan werd afgestapt)
2. ABC-gebouwen SKA (SKA= eigenwijze kids) Buitenschoolse opvang
3. 9 netwerk Brede Scholen

VORMEN SAMENWERKING

- Doorgaande lijnen voorschool - basisschool
- Lenen van deskundigheid bij elkaar
- Samenwerking met organisatie in de wijk die met kinderen werken
- Veel naschoolse activiteiten
- Kinderwijkraad
- Trainingen voor kwetsbare kinderen
elke ABC kan een op maat afgestemde training opstarten
- Activiteiten voor ouders
- Gezamenlijke studiedag rond gedeeld thema

PARTNERS en BONDGENOTEN

Buurtsportcoach Amersfoort - SRO
www.sro.nl/buurtsportcoach

GGD regio Utrecht
www.ggdru.nl

De Ontmoeting
www.inloophuisdeontmoeting.nl

Sportivate
www.sportivate.nl

Wijkteam
www.wijkteam-amersfoort.om

Het Brandpunt - Oecumenische geloofsgemeenschap
www.hetbrandpunt.net

Wijkagent
www.politie.nl/mijn-buurt/wijkagenten

Huisartsen Eemland
www.huisartseneemland.nl

Praktijkondersteuner Jeugd
www.huisartseneemland.nl/zorgverleners/jeugd-ggz

Gebiedsmanager
www.amersfoort.nl/aanspreekpunten-in-de-wijk

Bijlage 3: Brugse kijkwijzer

Doelstellingen | opdracht van de Brede School

De noden van kinderen en gezinnen	<ul style="list-style-type: none">• Welke doelgroep tracht men te bereiken?• Welk probleem wil jullie brede school oplossen, dan wel in welke behoefte wil de Brede School voorzien?• Wat is het belang van het oplossen of voorzien in?• Van welke kinderen is dit probleem/deze behoefte (doelgroep)?• Hoe is dit probleem/die behoefte onderkend, onderbouwd en onderzocht?• Wat waren daarvan de uitkomsten en wat zijn de bronmaterialen?• Hoe valt het probleem/de behoefte binnen de wettelijke opdracht van een school of een van de andere organisaties?• Zouden deze problemen ook op te lossen zijn door de losse organisaties afzonderlijk en hoe?• Wat maakt dat een Brede School deze wel/beter zou kunnen oplossen?
Doelstellingen formuleren	<ul style="list-style-type: none">• Hoe luidt de doelstelling/opdracht van de Brede School?• Hoe zijn de doelstellingen gerelateerd aan de noden van de doelgroep?• Hoe zijn de doelstellingen geformuleerd, zodat ze specifiek, tastbaar en makkelijk uit te leggen zijn? (SMART)• Op welke wijze hebben de deelnemende organisaties zich verbonden aan deze opdracht?• Hoe zijn de doelstellingen geformuleerd, zodanig dat het te achterhalen valt in welke mate ze ook bereikt zijn?

Organisatie van de Brede School

Algemeen	<ul style="list-style-type: none">• Wat is de rechtsvorm van de Brede School? (bijv. een stichting, vereniging, personele unie, samenwerking)• Indien er van een samenwerking kan gesproken worden, van welk model samenwerking is sprake? Zie de vier modellen van Oberon:<ul style="list-style-type: none">• Stand alone• Face-to-face• Hand-in-hand• All-in-oneOf de drie modellen van DAK:<ul style="list-style-type: none">• Netwerkorganisatie• Kindcentrum intensieve samenwerking• Kindcentrum 2020Hier vloeien vele vervolgvragen uit voort. Enkele voorname:<ul style="list-style-type: none">• Welke Brede School-functies zijn erbij gekomen?• Wie is bij wie in dienst?• Wie geeft leiding aan wie?• Hoe worden besluiten genomen?• Wie is waarvoor verantwoordelijk?• Wie stemt met wie af en hoeveel tijd is daarvoor?
-----------------	--

Doelstellingen formuleren	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe luidt de doelstelling/opdracht van de Brede School? • Hoe zijn de doelstellingen gerelateerd aan de noden van de doelgroep? • Hoe zijn de doelstellingen geformuleerd, zodat ze specifiek, tastbaar en makkelijk uit te leggen zijn? (SMART) • Op welke wijze hebben de deelnemende organisaties zich verbonden aan deze opdracht? • Hoe zijn de doelstellingen geformuleerd, zodanig dat het te achterhalen valt in welke mate ze ook bereikt zijn?
Financiering	<ul style="list-style-type: none"> • Hoeveel geld en tijd is er besteed aan het opzetten van de Brede School? (a) • Hoeveel geld en tijd kost het om de Brede School draaiende te houden? Anders geformuleerd: Is er meer of minder geld en tijd nodig voor de exploitatie van de Brede School als geheel in vergelijking met de optelsom van de losse delen? (b) • Denk hierbij aan kosten voor huisvesting, personeel, administratie, pr en verantwoording. • Wie geeft het geld en de tijd uit? • Wie stellen tijd en geld beschikbaar? Denk hierbij ook de alle uren van schoolleiders, coördinatoren, leerkrachten, administratoren, contactpersonen en vrijwilligers. • Hoe wordt de continuïteit van tijd en geld gewaarborgd? • Hoe staan de investeringen (a+b) in verhouding tot de opbrengsten en resultaten?
Uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> • Wie voeren de Brede Schoolwerkzaamheden uit? • Hoe worden de uitvoerders geselecteerd? Bijv. leerkrachten kunnen een deel van hun aanstelling besteden aan zelfgekozen extra aanbod. • Welke gemakken en ongemakken zijn er voor medewerkers? (leren van elkaar, lokaal slordig achterlaten, elkaars spullen gebruiken, verrijking van het werk, enz.)
Participatie en medezeggenschap	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe komen besluiten tot stand? • Wie besluit mee? Ouders, medewerkers, bestuurders, gemeente, kinderen, buurt? • Hoe verhoudt het medezeggenschap van de Brede School zich tot het verplichte medezeggenschap van de losse organisaties?

Aanbod van de Brede School

Participatie en medezeggenschap	<ul style="list-style-type: none">• Welke diensten/producten biedt de Brede School en aan wie? (bijvoorbeeld onderwijs door twee scholen, logopedie door een logopedist, sport door sportvereniging)• Welke samenhang is er tussen de diensten?• Op welke wijze komt deze samenhang tot stand?• Hoe vindt de besluitvorming hierover plaats?• Hoe is het aanbod gerelateerd aan de noden?• Wie organiseert en realiseert het aanbod?• Welke kinderen kunnen gebruik maken van het aanbod? (Denk hierbij ook aan betaald of gratis; integratie en segregatie)
--	--

Evaluatieproces

Uitvoering	<ul style="list-style-type: none">• Welke systematische werkwijze van plan-do-check-act of iets vergelijkbaars wordt gebruikt? Hierbij horen ook leren van ervaringen, afweging kosten-opbrengsten, belevingsmetingen en kwaliteit van het aanbod. Hier hoort ook bij het antwoord op de vraag of er werkzaamheden of taken verdrongen worden door de Brede Schoolwerkzaamheden.• Wie doet dat?• Hoe hangt het kwaliteitsonderzoek samen met de beleids- en besluitvorming?• Hoe wordt er expliciet gekeken of de noden zijn ingevuld, in welke mate en wiens?• Zijn mensen bekwaam voor hun taken? Hoe wordt die bekwaamheid beoordeeld en ontwikkeld?
(On)gezien	<ul style="list-style-type: none">• Welke vragen zijn niet gesteld?• Wat zijn blinde vlekken?• Opvallende waarnemingen?
Ervaringen – tips and tricks	<ul style="list-style-type: none">• Wat is meegevallen en tegengevallen bij de oprichting van de Brede School?• Hoeveel tijd was ermee gemoeid?• Wat zijn de geleerde lessen en waarschuwingen?• Wat moeten we vooral wel of niet doen?• Wat zou je anders doen of graag willen? Zijn daarbij belemmeringen?

